

ПЕРШИЙ УРОК
у 2016 – 2017 навчальному році
«Це наше і це твоє»

Вчитель початкових класів

ЗОШ № 8 м. РУБІЖНЕ

Шаблієнко М. В.

Тема. Це наше і це твоє

Мета.

Формувати громадянську компетентність: усвідомлювати свою належність до українського народу; формувати національну свідомість школярів.

Формувати здоров'язбережувальну компетентність: дбайливе ставлення до свого здоров'я.

Формувати комунікативну компетентність: стимулювати вміння учнів висловлювати власну точку зору; сприяти удосконаленню вмінь вести діалог.

Поглибити знання учнів про нашу державу – Україну; розвивати пізнавальні інтереси учнів; виховувати любов до рідного краю, повагу до його історичного минулого і сучасного, шанобливе ставлення до символів держави.

Обладнання. Презентації «Моя Україна», «Це наше і це твоє», музичні записи, прислів'я.

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Звучить вірш Ліни Костенко на фоні презентації

УСЕ МОЄ, ВСЕ ЗВЕТЬСЯ УКРАЇНА

Буває, часом сліпну від краси.

Спинюсь, не тямлю, що воно за диво, –

оці степи, це небо, ці ліси,

усе так гарно, чисто, незрадливо,

усе як є – дорога, явори,

усе моє, все зветься – Україна.

Така краса, висока і нетлінна,

що хоч спинись і з Богом говори.

ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І ЗАВДАНЬ УРОКУ

- Тема нашого першого уроку «Це наше і це твоє»
- Як ви вважаєте, про що буде йти мова? Що ви очікуєте від уроку?
- Сьогодні ми з вами поговорити про нашу рідну Україну. Переглянемо сторінки цікавої книжки, яка розповість чим славиться наша держава в усьому світі.

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

- Діти, продовжіть речення. Для мене Україна – це ....

(На аркушах пишуть слово, виходять і прикріплюють на дошку)

Україна

- Золотавий вечір впав на тихі верби,

Солов'їна пісня леться вдалині,
І мрійлива річка між гаями в'ється –
Все це – Україна. Все це – я і ти!

- Що ви знаєте про Україну?

Бліц-турнір «Моя Україна»

- Як називається урочиста пісня, при виконанні якої всі встають
?(Гімн)

Звучить гімн України

- Що ми відзначаємо 23 серпня? (День Прапора).

Наш прапор (Читає учень)

Прапор наш, як літо,

В сонці майорить.

По долині – жито,

По горі – блакить.

Прапор наш – не битва,

Не рушничний дріб:

По горі молитва,

По долині – хліб.

Д. Павличко

- Що зображено на гербі нашої держави?

Герб (Читає учень)

Наш герб – тризуб,

Це воля, слава й сила;

Наш герб – тризуб.

Недоля нас косила,

Та ми зросли, ми є,

Ми завжди будем,

Добро і пісню несемо

Ми людям.

Н. Поклад

- Коли ми святкуємо День незалежності України? (24 серпня).

- Яку річницю ми святкували в цьому році?

- Є чим пишатися українцям! Зараз ми перегорнемо сторінки цієї
чудової книжки і ви відкриєте для себе нову Україну.

СПРИЙМАННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Ми перші

«Гасова лампа»

Перша у світі гасова лампа – наша. Коли ще не було електричних ламп, люди користувалися свічками. Їхнього світла було замало аби ввечері гратися, малювати, читати. Наш винахідник придумав лампу, у яку заливалась рідина – гас. Вона була яскравою і швидко стала популярною у світі.

«Рамковий вулик»

Перший рамковий вулик – наш. Вулик – це житло для бджіл, виготовлене людиною. Зовсім давно бджілки жили у гніздах, а щоб поласувати медом, доводилося завдавати їм шкоди. Перший рамковий вулик дав бджолярам можливість піклуватися про бджолину сім'ю, не заважаючи її важливим медовим справам.

Сьогодні Україна займає 1-ше місце у Європі з виробництва меду.

Рукавичка EnableTalk для людей з обмеженими можливостями

Рукавичка призначена для перекладу мови жестів в слова. Пристрій для людей з обмеженими можливостями слуху та мовлення розробили українські студенти. Він виглядає, як дві рукавички, оснащені датчиками, які відстежують положення рук і передають дані на мобільний пристрій.

2. Наші рекорди

«Трембіта»

Найдовший у світі музичний інструмент – наш.

Трембіту придумали для зв'язку у горах, коли телефонів ще не було.

А робили її зі смереки, в яку вдарила блискавка.

Трембіта – рекордсменка, її внесено у книгу Гіннеса.

Вона завдовжки – 8 метрів, а важить лише півтора кілограми, як кіт.

Літак «Мрія»

Наш літак «Мрія» найбільший у світі! Він довжиною, як потяг метрополітену, а шириною як Олімпійській стадіон.

Він може перевезти 50 слонів або два кашалоти.

Наша «Мрія» найбільший рекордсмен з усіх літаків планети.

Станція метро в Києві «Арсенальна» є найглибшою в світі. Її глибина сягає ста п'ятдесяти метрів. Вона випередила навіть китайське місто

Пхеньян, у метро якого побудована станція «Пухунг» глибиною в сто метрів.

3. Наші природні багатства

«Чорнозем»

Українська земля - найродючіша в світі, бо в нас знаходиться чверть всіх запасів чорнозему планети.

Якщо правильно обробляти чорнозем, то на ньому виростає найбільша кількість врожаю.

У давні часи, коли землі не обробляли, висота рослин була така висока, що не можна було побачити вершинок на коні.

«Сіль»

Без солі не може прожити жодна людина.

Її видобувають по всьому світу, і в Україні.

Наші запаси солі найбільші в Європі. А утворена соляна печера стала настільки велика, що в ній навіть літали на повітряній кулі.

Нашої солі дуже багато. Якщо посипати нею всю планету, то вона вкриється сіллю наче сніжною ковдрою.

4. Музичні шедеври

«Щедрик»

Різдвяний настрій всьому світу дарує українська мелодія «Щедрик».

«Щедрик» перекладена різними мовами і популярна в багатьох країнах.

Це найдавніша з відомих мелодій у світі. І вона звучить по всій планеті вже більше ста років.

5. Славна історія

«Мапа»

Одна з найдавніших мап у світі, знайдених на Землі, наша!

Це мапа на кістці мамонта.

Був час, коли зовсім не існувало ні паперу, ні олівців. І щоб намалювати, наприклад мапу, потрібні були кістка великої тварини та камінь. Отаку мапу і знайшли в Україні, у поселенні древніх мисливців. На ній було зображено річку, дерево та курінь.

6. Ними пишається Україна.

Гра «Хто є хто?»

- Правильно підпиши портрет відомої людини

Поет

Художник

Композитор

Учений

Співак

Спортсмен

Микола Амосов

Вчений-лікар, відомий своїми заслугами у сфері хірургічного лікування захворювань серця і легенів.

Тарас Шевченко

Видатний поет і художник, чия літературна спадщина вважається основою української літератури й сучасної української мови

Валерій Лобановський

Футбольний тренер, відомий завдяки своїй роботі в київському «Динамо», збірної України

Мико́ла Ли́сенко

Український композитор, піаніст, диригент, педагог, збирач пісенного фольклору, громадський діяч.

Катерина Білокур

Українська художниця, майстер народного декоративного, живопису. Найвідоміша робота «Квіти за тином»

Тіна Кароль

Українська співачка та акторка пісень, заслужена артистка України,

МУЗИЧНА ХВИЛИНКА

- Згадаємо нашу улюблену пісню, автором, якої є Тіна Кароль
«Україна- це ти»

ДІТИ СПІВАЮТЬ ПІСНЮ

- Кожен народ увіковічує свою Батьківщину не тільки у піснях, а й у прислів'ях.
- Давайте пригадаєм народні прислів'я про Україну.

7. Народна мудрість

Гра «Знайди пару» (Знайти продовження народним прислів'я про Україну).

Людина без Вітчизни

як соловей без пісні.

Всюди добре,

а вдома найкраще.

У рідному краю

і сонце ясніше світить.

Рідна земля – мати,

а чужа – мачуха.

Вкраїна – мати,

за неї треба головою стояти.

- Кожен народ любить свою Батьківщину, робить усе для процвітання своєї держави, для її слави, свободи, незалежності. Ми живемо в Україні, волелюбній, мирній державі.
- Згадаємо воїнів, які виборюють волю та незалежність нашої держави на сході України, захищаючи нашу землю від вторгнення агресора.

ХВИЛИНА МОВЧАННЯ

Народ Вкраїни – справжній богатир,

До незалежності торує нам дорогу

Ми віримо у те, що прийде мир,

І віримо у нашу Перемогу. (Читає учень)

- Ми усім серцем любимо нашу милу, дорогу країну, хочемо, щоб вона стала процвітаючою, сильною

Гра «Якби я був президентом України я б...» . Закінчити речення.

- Діти, ви повинні впевнено йти до своєї мети, підтримувати одне одного, спільно приносити нашій державі користь. Ви – майбутнє України! Від вас залежить якою вона буде.
- Пам'ятайте, що Україна – наша і твоя!

ПІДСУМОК УРОКУ

- **«Всім серцем любіть Україну свою, -
І вічні ми будемо з нею!»** - писав поет Володимир Сосюра.

- *Попрацюйте дружно в парах.*

На партах лежать букви та малюнки. Розфарбуйте їх, знайдіть чудові кольори, які передадуть ваші почуття, а потім складемо слова і прочитаємо, що у нас вийшло.

МАТИ-УКРАЇНО!(Читає учень)

Перше наше слово з нами повсякчас,

Мати-Україно, ти одна у нас!

Ниви і діброви, і садів окрас —

Рідна мати Батьківщино,

Ти ж одна у нас!

Хай же мир і дружба поєднають всіх,

І дзвенить дитячий безтурботний сміх.

Нам зоріє доля світла і ясна.

Рідна мати Батьківщино,

Ти ж у нас одна!

М. Сингаївський

Народні символи України

Народні символи України — символи в українського народу, що розкривають семантику буденного і сакрального, захисного і нечистого для українця. В українській графіці використовуються символи й образи з пісенної народної творчості, з легенд, що використовуються в обрядах і звичаях. Їх вишивають на сорочках, рушникахтощо. Народні символи України є рослинні і тваринні.

Українці відтворюють ці символи у вишивці на сорочках, рушниках тощо, у розписі посуду, в кованих виробах, у різьбленні, в барельєфному прикрашанні житла, у розписах печі в хатах, гончарних виробах, у гравюрі, а також, в окремому виді української творчості — в писанках.

Вишиванка — символ здоров'я, краси, щасливої долі, родової пам'яті, порядності, чесності, любові, святковості; оберіг.

Вишита національна жіноча та чоловіча біла сорочка. Символіка вишивки залежала від того, кому призначалося вбрання:

парубкові — нареченому, чоловікові, хлопцеві; дівчині, заміжній жінці.

Виготовлялися з лляного чи конопляного полотна домашньої роботи.

Було чимало типів традиційних сорочок за формою, використанням матеріалів, а також за семантикою кольорів: подільський, галицький, поліський, волинський, наддніпрянський, полтавський, гуцульський, буковинський, лемківський тощо. Цікаво, що символіка вишиванок часто-густо збігається із символікою орнаментів предметів матеріальної трипільської культури. Виявлені на Черкащині срібні бляшки з фігурками чоловіків (датують їх VI ст.) ідентифікуються з візерунками вишиванок XVIII–XX ст.. Щоправда, символіка вишивки часто-густо складалася з двох частин: історичної (родової) і прогнозуючої (загадування майбутнього, продовження роду).

На вишиванках застосовувалися традиційні символічні орнаменти: геометричні (вважаються найдавнішими), рослинні, зооморфні (тваринні). Іноді типи орнаментальних форм поєднувалися: орнаментально-рослинний з переважанням першого чи останнього.

Символіку форм конкретизувала символіка барв.

Народ ставився до вишиванок як до святині. Вишиванки передавалися з покоління в покоління, з роду в рід, береглися як реліквії. Символічний образ сорочки-вишиванки часто зустрічається в народних піснях про кохання, сімейне життя, а також соціально-побутових (козацьких, чумацьких, бурлацьких, наймитських та ін.). За традицією, дівчина, готуючи посаг, мала вишити своєму нареченому сорочку:

Шовком шила, шовком шила, золотом рубила.

Та для того козаченька, що вірно любила.

Сорочка (особливо чоловіча) була символом кохання і вірності.

В давньому замовлянні сказано: «Якою білою є сорочка на тілі, таким щоб і чоловік до жінки був», звідки видно, що «білий — милий». У деяких народних піснях, як зауважував О.Потебня, образ не пояснюється, але його можна зрозуміти на основі символічних значень:

*Ой коби я була знала, що я твоя буду,
Випрала би-м сорочечку від чорного бруду*

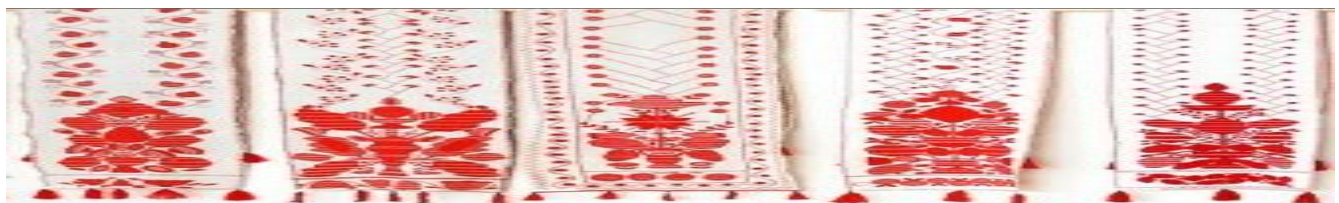

Вінок — символ життя, долі,
життєвої сили; символ дівоцтва.

Вінок є також символом довершеності:

*А в цьому домочку, як у віночку
Тут господар — багатства володар,
Тут господиня — червона калина,
Тут дівочки, як квіточки,
Тут синочки, як колосочки!*

Вишитий рушник — символ дороги, долі, захисту. У всій Україні рушником накривали хліб на столі. Коли син вирушав у далеку дорогу, мати дарувала йому рушник. Хлібом-сіллю на рушнику і досі зустрічають гостей. В українській хаті рушники вивішують над іконами і над портретами родичів. Рушник використовується в багатьох обрядах, насамперед тих, що пов'язані зі шлюбом і проводами в потойбіччя.

Дуб — символ сили, мужності, витривалості, довголіття, родючості, шляхетності, вірності. Його здавна вважали "царем дерев". Це дерево було присвячено верховним богам-громовержцям: у Греції — Зевсу, у Давньому Римі — Юпітеру, у Німеччині — Донару, у литовців — Перкунасу, у слов'ян — Перуну. Перун у наших предків був Богом справедливості, честі, вояцтва, грому та блискавки, втілення чесного суддівства, правди і праведної борні. Дуб часто порівнюють зі Світовим деревом, його ще називають деревом Роду, а у його густій кроні, за давніми повір'ями, живе "цар птахів" (орел, сокіл). У давні часи дуб був святиною, храмом, місцем, де здійснювались релігійні обряди. А матері своїм синам на сорочках вишивали листя дуба, щоб були сильними, міцними. Також вірили, що сон на дубових меблях додає сили.

Калина — символ життя, крові, вогню. Деякі дослідники пов'язують її назву із сонцем, жаром, паланням. Калина часто відіграє роль світового дерева, на вершечку якого птахи їдять ягоди і приносять людям вісті, іноді з потойбіччя.

Калина також символізує материнство: кущ — сама мати; цвіт, ягідки — діти. Це також уособлення дому, батьків, усього рідного. Калина — український символ позачасового єднання народу: живих з тими, що відійшли в потойбіччя і тими, котрі ще чекають на своє народження. Калина уособлює й саму Україну. Як символ Батьківщини, вона «проросла» в гімнові січових стрільців:

Мак — символ безкінечності й незчисленності зоряного світу, Всесвіту, сну і забуття, заспокоєння, єднання й сили, краси, чарівності, молодості, родючості, пам'яті, проливої в бою крові. Червоний мак вперше використано в Україні на заходах, приурочених до річниці завершення Другої світової війни, у 2014 році.

Верба один із символів України, що оспівана в низці художніх творів, народних піснях, казках.

Слов'яни вважали вербу символом родинного вогнища, численного роду, гнучкості, живучості, родючості. Вербма має прихильність до вологих місць. Там, де води мало, верба не росте. Здавна вона вказувала людям, де можна знайти воду. Тому й колодязі, як правило, копають там, де ростуть верби. «Де срібляє вербиця, там здорова водиця», - промовляє прислів'я.

Пшениця є символом краси життя, щасливого добробуту, тілесного і духовного багатства. Якщо житня хлібина дає здоров'я і силу, то пшеничний коровай додає до них щастя і красу. Тому весільний коровай печуть з пшеничного борошна, причому найвищої якості, щоб і життя молодих було якості не нижчої...

Соняшник — символ Сонця, праці й достатку, сили і добробуту. Він - чи не найсильніший серед квітів, бо постійно орієнтується на небесне Світло — повертає за ним свою схожу на Сонце голову. Крім цього соняшник символізує Батьківщину: як соняшник повертає за Сонцем свою голову, так і людина думкою, словом і ділом звернена до своєї Вітчизни. Як Сонце для соняшника - єдиний і незамінний орієнтир, так і для людини Батьківщина - єдина і найвища цінність.

Писанка — символ Сонця; життя, його безсмертя; любові і краси; весняного відродження; воскресіння, добра, щастя, радості. Кожен орнаментальний мотив має певне сакральне значення. З них на писанці складається мальована молитва про злагоду і мир поміж людьми. В народі кажуть: «У світі доти існуватиме любов, доки люди писатимуть писанки».

